

Kvalitetsrapport for dagtilbudsområdet
Varde kommune 2012

Varde Kommune

Indholdsfortegnelse

Forord	3
De overordnede rammer for dagtilbudsområdet.....	4
Børne- og Ungepolitikken	4
Aftalestyring	4
Udviklingsplan for dagtilbud 2012 – 2014	4
Indsatsområder.....	6
KOMPAS – et inklusionsprojekt	6
SAPP – et pilotprojekt	8
Digitalisering af dagtilbudsområdet.....	9
Faglige resultater	10
Den pædagogiske læreplan.....	11
Den pædagogiske læreplan på 0 – 2 års området.....	11
Den pædagogiske læreplan på 3 - 6 års området	14
Samlet vurdering af arbejdet med den pædagogiske læreplan	17
Indsatser for børn i udsatte positioner	18
Fra støttepædagogkorps til inklusionspædagogik	18
Indsatser for børn i udsatte positioner på 0 - 2 års området	19
Indsatser for børn i udsatte positioner på 3 - 6 års området	19
Arbejdet med et godt børnemiljø	20
Arbejdet med et godt børnemiljø på 0 – 2 års området	20
Arbejdet med et godt børnemiljø på 3 - 6 års området	21
Sprogindsats og sprogvurdering.....	23
Mål og rammer for sprogvurdering af de 3-årige	23
Sprogindsats og sprogvurdering af tosprogede børn.....	25
Organisering og arbejdet med børns overgange	27
Organisering og arbejdet med børns overgange på 0 - 2 års området.....	27
Organisering og arbejdet med børns overgange på 3 - 6 års området.....	28
Skoleudsættelser	30
Dagtilbuddenes resurser.....	31
Personale.....	33
Ledelse	34
Afsluttende bemærkninger.....	35
Private institutioner – 0-6 års området.....	36
Den pædagogiske læreplan.....	36
Indsatser for børn i udsatte positioner	38
Arbejdet med et godt børnemiljø.....	39
Sprogindsats og sprogvurdering af de 3-årige.....	39
Organisering og arbejdet med børns overgange	40

Forord

Denne rapport udgør de første faglige kvalitetsoplysninger for dagtilbudsområdet i Varde kommune. Udgangspunktet for kvalitetsrapporten er Dagtilbudsloven.

Det er hensigten, at kvalitetsrapporten opsamler resultater og tilkendegiver retning for den fortløbende udvikling på dagtilbudsområdet i Varde Kommune.

Vi har valgt at udarbejde en samlet kvalitetsrapport for hele dagtilbudsområdet, baseret på afrapporteringer via besvarelser af spørgeskemaer fra de enkelte dagtilbud samt oplysninger, der er genereret af forvaltningen.

Kvalitetsrapporten er en sammenskrivning af de enkelte dagtilbuds kvalitetsoplysninger, og det er således ikke muligt at aflæse resultater på institutionsniveau.

Rapporten er opdelt i to afsnit omhandlende henholdsvis de kommunale/selvejende dagtilbud og de private institutioner.

For at give et billede af dagtilbudsområdet i Varde Kommune beskrives indledningsvis de overordnede rammer og de fælleskommunale indsatsområder. Herefter følger de indhentede faglige oplysninger fra den pædagogiske praksis og de genererede data vedrørende dagtilbuddenes ressourcer. Til sidst en opsamling i de afsluttende bemærkninger.

Herefter følger afsnittet med faglige oplysninger fra de private institutioner indhentet på samme vis som på det kommunale/selvejende område.

De faglige kvalitetsoplysninger indgår som en del af det kommunale pædagogiske tilsyn med dagtilbudsområdet og har sammenhæng med de politiske målsætninger for området, herunder aftalestyring.

Konkret har det betydet for det enkelte dagtilbud, at deres lokale kvalitetsoplysninger er blevet drøftet ved tilsynet med henblik på identifikation af fremtidige fokusområder.

Tilsynet skal være med til at sikre, at børn og forældre får den service, som byrådet har besluttet, og at de lovgivningsmæssige rammer overholdes.

Tilsynet i Varde kommune er dialogbaseret, hvilket betyder, at tilsynet skal medvirke til læring og understøtte politikernes mulighed for at sætte mål for udviklingen af dagtilbudsområdet.¹

Fremadrettet anvendes læringshjulet med it-understøttelse som redskab til indhentning af faglige kvalitetsoplysninger med henblik på evaluering af den pædagogiske læreplan. Her kan det enkelte dagtilbud vurdere børnenes kompetencer indenfor de 6 læreplanstemaer og dermed opstille læringsmål på gruppe og individniveau.

Læringshjulets resultater kan både danne baggrund for lokale handleplaner på individ og gruppeniveau og være med til at give en pejling ift. indsatsområder og politiske målsætninger.

Kvalitetsrapporten har primært fokus på 2012, men indeholder også et fremadrettet perspektiv, idet vi retter blikket mod 2013.

¹ Retningslinjer for tilsyn med kommunale og selvejende dagtilbud

De overordnede rammer for dagtilbudsområdet

Børne- og Ungepolitikken

Børne- og Ungepolitikken danner grundlag for en fælles forståelse og indsats på tværs af kommunens tilbud. Udgangspunktet er, at alle børn og unge har ret til et godt børne- og ungdomsliv.

Det er byrådets mål, at alle kommunens børn og unge skal tilbydes et barndoms- ungdomsliv, hvor de kan udvikle sig og være i stand til at tage ansvar for deres eget liv herunder ansvar for medmennesket, samfundet og den givne natur.

Byrådet ønsker at skabe en fælles ramme og et værdisæt, der fremmer helhedstænkning. Byrådet vil arbejde for, at alle professionelle, sammen med forældrene, har et ansvar i forhold til at sikre børn og unge en positiv opvækst.²

Aftalestyring

Varde kommune er en aftalebaseret kommune.

Den overordnede vision er, at Varde kommune skal opleves som et sted:

- med et hav af muligheder og plads til fyrtårne
- hvor det gode liv kan leves
- med adgang til unikke naturområder

I aftalerne beskrives værdigrundlag, vision og mission for det enkelte dagtilbud.

På dagtilbudsområdet er der fastsat tre fælles mål fra 2013:

Inklusion: Det er et mål, at alle børn deltager i inkluderende fællesskaber, der giver kompetence til at skabe gode og nære relationer livet igennem.

Læringsmiljøer: Det er et mål, at alle dagtilbud er tidssvarende pædagogiske læringsmiljøer.

Digitalisering: Det er et mål, at digitale medier anvendes som et pædagogisk redskab i arbejdet med de pædagogiske læreplaner i det enkelte dagtilbud.

Udover de fælles mål, har det enkelte dagtilbud mulighed for at aftale et enkelt lokalt mål.

Udviklingsplan for dagtilbud 2012 – 2014

Varde Kommune har med ”Udviklingsplan for dagtilbud 2012 – 2014”³ fået sin første politisk besluttede plan for udvikling af dagtilbudsområdet.

Udviklingsplanen tager udgangspunkt i den nuværende struktur for dagtilbudsområdet, som er trådt i kraft 1. januar 2012 og er et rammenotat, hvis idéer bringes i spil i de årlige budgetforhandlinger.

Varde Kommune er særligt udfordret på et faldende børnetal, der er væsentligt større end landsgennemsnittet og en geografi med store afstande imellem lokalsamfundene.

Formålet med udviklingsplanen er at sætte retning for udvikling af dagtilbudsområdet med hensyn til såvel indhold som struktur, herunder sikring af rettidig håndtering af demografiske og strukturelle udfordringer og gennemsigthed for politikere, brugere og dagtilbud.

² Børne- og Ungepolitikken

³ Udviklingsplan for dagtilbud 2012-2014

Udviklingsplanen er udarbejdet med udgangspunkt i følgende parametre:
Demografi – strukturlpasning – åbningstider – digitalisering - øget kvalitet og effektivisering –
kompetenceudvikling.

Udviklingsplanen er udarbejdet og godkendt i 2012, og udmøntningen er igangsat.
I 2013 er der særlig fokus på de to parametre: Digitalisering og kompetenceudvikling
(sidstnævnte et jobrotationsprojekt for alle medarbejdere i dagtilbud – i digitalisering), hvilket også
afspejles i de politisk fastsatte mål i aftalestyringen.

Indsatsområder

Som nævnt i afsnittet om aftalestyring for dagtilbud er der fastsat tre fælles mål vedrørende inklusion, læringsmiljøer og digitalisering, som hænger sammen med nedenstående indsatsområder.

KOMPAS – et inklusionsprojekt

Varde Kommune igangsatte i efteråret 2009 et 3-årigt udviklingsprojekt for dagtilbuds- og skoleområdet: KOMPAS projektet.

KOMPAS står for: **K**ompetence **O**g **M**etodeudvikling **P**å **A**lmen- og **S**pecialområdet.

Baggrunden for projektet var en analyse af specialundervisningsfeltet, der viste en øget vækst på udskillelsen til specialfeltet.

Visionen for KOMPAS er, at projektet skal understøtte den fortsatte udvikling af inkluderende læringsmiljøer i kommunens dagtilbud og skoler. Læringsmiljøerne skal byde på udfordringer og tryghed for det enkelte barn og give mulighed for optimal læring i fællesskabet.

KOMPAS projektet har fokus på kompetence- og metodeudvikling hos alle professionelle indenfor 0-18-års området, da inklusion er en proces, der kommer til udtryk i relationen mellem voksne og børn i det enkelte dagtilbuds/skoles dagligdag.

KOMPAS skal udfordre og udvikle samspillet mellem almen- og specialområdet og på baggrund af en tidlig indsats nedbringe antallet af børn og unge, der ekskluderes fra det almene regi.

KOMPAS er blevet til på baggrund af visioner og politikker i Varde Kommune.

I KOMPAS projektet arbejdes der med 2 sideløbende indsatser:

"Spydspidsindsatsen" som indebærer kompetenceudvikling for resursepersoner i form af PD-moduler udviklet til KOMPAS af NVIE, Nationalt Videncenter for Inklusion og Eksklusion, omhandlende Inklusion og Vejledning. Der har været gennemført to PD-moduler – og der er planlagt endnu ét i foråret 2013. Hvert modul har omfattet 20-24 pædagoger/lærere. PD-modulerne til resursemedarbejdere er finansieret af trepartsmidler.

"Den brede indsats" som er lokalt forankrede projekter, hvor alle medarbejdere i det enkelte dagtilbud/skole (inkl. SFO) udvikler en fælles systematik og struktur for arbejdet med praksisforandring på baggrund af den nyeste viden om inklusion.

Til *"Den brede indsats"* bevilgede byrådet 3 mio. kr., som indgik sammen med det enkelte dagtilbud/skoles udviklingsmidler. De bevilgede midler er blevet fordelt på baggrund af en 3-årig procesplan udarbejdet af det enkelte dagtilbud/skole, hvor der ud fra den enkelte ansøgning er indgået faktorer som innovation og medarbejderantal.

"Den brede indsats" har udgangspunkt i det enkelte dagtilbuds/skoles praksis og ønsker for udvikling for at sikre et lokalt ejerskab til inklusionsindsatsen.

Dagtilbuddene:

Begrebet inklusion defineres og ufoldes i den lokale kultur.

Dagtilbuddene arbejder med inklusion med det sigte, at det skal være en integreret del af hverdagen i hele dagtilbuddet.

Inklusion er en dynamisk og vedvarende proces og indebærer en anerkendelse af at:

- Alle børn har - som udgangspunkt - ret til at deltage i almene, forpligtende fællesskaber
- Børn lærer og udvikler sig i fællesskaber
- Et inkluderet barn er et aktivt og anerkendt barn
- Inklusion foregår i relationer
- De professionelle har ansvaret for relationerne

Nedenstående er en oversigt over dagtilbuddenes 3 årige projekter:

- Sprog og bevægelse – nøglen til inklusion
- Relationer og anerkendende pædagogik
- Inklusion i et systemisk perspektiv
- Inklusion gennem legeværksteder og social læring
- Relationer er afgørende – at indleve sig i den andens perspektiv
- Fra mig til vi – i et forældreperspektiv
- Udvikling af inkluderende pædagogisk praksis
- Den anerkendende tilgangs betydning for kommunikationen og trivsel
- Børns læringsfællesskaber i et forskningsperspektiv
- GRIB DAGEN - fokus på udviklingsstøttende samspil
- At gå fra det kategoriske perspektiv til det relationelle perspektiv
- Udvikling af inkluderende læringsmiljøer sat i relation til pædagogiske læreplaner
- Kompetence- og metodeudvikling i det lokale tværfaglige samarbejde
- Musik som inkluderende praksisfællesskab

KOMPAS projekterne evalueres i foråret 2013.

SAPP – et pilotprojekt

SAPP står for **systemisk analyse af pædagogisk praksis** og kører som et pilotprojekt i tre dagtilbud i Varde Kommune. Projektet startede i foråret 2011 og afsluttes i efteråret 2013.

SAPP- projektet er en del af inklusionsprojektet KOMPAS. Målet er at anvende en fælles analysemodel som et professionelt værktøj i arbejdet på at videreudvikle inkluderende læringsmiljøer og kulturer, som sikrer tryghed og udfordringer for det enkelte barn, og som giver mulighed for optimal læring indenfor fællesskabet.

SAPP er inspireret af LP- modellen, og skal ses som et værktøj for hele det pædagogiske personale i dagbuddet til at opnå forståelse og handlemuligheder i forhold til de faktorer i læringsmiljøet, som kan forårsage trivsels- og læringsproblemer hos børn.

SAPP- projektet forventes at give følgende resultater over tid:

1. Større trivsel hos børnene
2. Større læringsudbytte hos børnene
3. Mindre uro og mobning i børnegrupperne
4. Øget arbejdsglæde hos de professionelle
5. Øget forældreinddragelse

Nyere forskning viser, at børns læring og trivsel har en sammenhæng med bestemte faktorer i dagtilbuddets læringsmiljøer. Disse faktorer kan bl.a. handle om relationerne mellem børnene indbyrdes, relationer mellem de professionelle og børn, dagtilbuddets og den enkelte 'stues' kultur, sproget, værdier samt de måder, som pædagoger tilrettelægger og gennemfører pædagogiske aktiviteter på. Det er alle disse vigtige faktorer for børns læring og trivsel, som SAPP- projektet har fokus på.

SAPP, der bygger på en systemteoretisk forståelse af pædagogisk praksis, indebærer, at:

- Hele dagtilbuddet deltager
- Uddannelse af de ansatte
- Modellen tilpasses lokale forhold
- Ekstern vejledning
- Arbejde i teams
- Evaluering af arbejdet
- Analyse af den pædagogiske virksomhed
- Inddragelse af forskningsbaseret viden
- At turde sætte institutionskulturen under lup

1. Hvad omfatter SAPP- uddannelsen?

SAPP-uddannelsen omfatter fire uddannelsesdage à tre timers varighed samt tre e-learningmoduler. Hertil kommer en temadag for tovholdere.

Arbejdet med SAPP foregår i et antal SAPP- teams i den enkelte institution. Hvert team ledes af en tovholder, som får en særlig mødelederuddannelse. Hvert SAPP- team modtager løbende vejledning af pædagogiske konsulenter fra dagtilbud eller fra PPR. Ledere og tovholdere i SAPP-institutioner udgør hver især et netværk, som også modtager vejledning og giver kollegial sparring.

3. Hvem deltager i SAPP- projektet?

I SAPP-projektets første runde, som blev påbegyndt i 2011, deltager tre dagtilbud i Varde Kommune.

I efteråret 2012 er anden SAPP- runde påbegyndt. Her deltager syv dagtilbud i Varde kommune.

Digitalisering af dagtilbudsområdet

Strategien for digitalisering af dagtilbudsområdet er under udvikling og er tænkt som en dynamisk strategi.

Det er en vision, at Varde Kommune i 2014 er landskendt for at have gennemført et succesfuldt omfattende digitaliseringsprojekt på 0-6 års området.

Det er en mission, at alle børn i Varde Kommunes dagtilbud møder professionelle voksne, der anvender digitale medier i et udviklings- og læringsperspektiv, der skaber sammenhæng mellem hjem, dagtilbud og skole.

Digitalisering af dagtilbudsområdet kræver derfor en indsats på 2 områder - administrativt og pædagogisk.

- Administrativt: Der implementeres en samlet intranetløsning for alle daginstitutioner og dagplejen.
- Pædagogisk: Alle medarbejdere i daginstitutionerne og en stor del af medarbejderne i dagplejen gennemfører et kompetencegivende uddannelsesforløb omkring digitale mediers læringspotentialer ved hjælp af et større jobrotationsprojekt, hvorved flere ledige får mulighed for at genoprette tilknytningen til deres fag.

	Administrativt	Pædagogisk
Mål	• Det er et mål at kvalificere og effektivere kommunikationen mellem forældre/ institution/kommune ved hjælp af digitale medier.	• Det er et mål at digitale medier anvendes som et pædagogisk redskab i arbejdet med de pædagogiske læreplaner i det enkelte dagtilbud.
Succeskriterier	• Der etableres en samlet intranetløsning for alle daginstitutioner og for dagplejen med mulighed for digital forældrekommunikation, intern personale kommunikation og kommunikation mellem forvaltning og institution.	• Alle medarbejdere i daginstitutionerne og en del af medarbejderne i dagplejen gennemfører et målrettet kompetenceudviklingsforløb omkring digitale mediers læringspotentialer.• De mediepædagogiske kompetencer hos medarbejderne i kommunens dagtilbud øges.• Alle dagtilbud har tidssvarende og forskellige digitale medier til rådighed.• Alle børn i det enkelte dagtilbud udforsker og eksperimenterer aktivt med digitale medier.

Faglige resultater

Afsnittet sætter fokus på de resultater, dagtilbuddet skaber i forhold til det faglige indhold i kerneydelsen, jf. § 1 og 7 i Dagtilbudsloven.

Dagtilbudsloven

Formål

§ 1. Formålet med denne lov er at

- 1) fremme børns og unges trivsel, udvikling og læring gennem dag-, fritids- og klubtilbud samt andre socialpædagogiske fritidstilbud,
- 2) give familien fleksibilitet og valgmuligheder med hensyn til forskellige typer af tilbud og tilskud, så familien så vidt muligt kan tilrettelægge familie- og arbejdsliv efter familiens behov og ønsker,
- 3) forebygge negativ social arv og eksklusion, ved at de pædagogiske tilbud er en integreret del af både kommunens samlede generelle tilbud til børn og unge og af den forebyggende og støttende indsats over for børn og unge med behov for en særlig indsats, herunder børn og unge med nedsat psykisk og fysisk funktionsevne, og
- 4) skabe sammenhæng og kontinuitet mellem tilbuddene og gøre overgange mellem tilbuddene sammenhængende og alderssvarende udfordrende for børnene.

Formål for dagtilbud

§ 7. Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.

Stk. 2. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns alsidige udvikling og selvværd samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.

Stk. 3. Dagtilbud skal fremme børns læring og udvikling af kompetencer gennem oplevelser, leg og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, der giver børn mulighed for fordybelse, udforskning og erfaring.

Stk. 4. Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.

Stk. 5. Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre en god overgang til skole ved at udvikle og understøtte grundlæggende kompetencer og lysten til at lære. Dagtilbud skal i samarbejde med skolerne skabe en sammenhængende overgang til skole og fritidstilbud.

Den pædagogiske læreplan

Arbejdet med den pædagogiske læreplan er grundstenen i det pædagogiske arbejde i dagtilbuddene i forhold til at videreudvikle inkluderende trivsels- og læringsmiljøer for børnene.

I Varde kommune tilrettelægger dagtilbuddene selv arbejdet med den pædagogiske læreplan, hvilket betyder, at det er op til de enkelte dagtilbud, hvordan de vil arbejde med de seks temaer. Nogle dagtilbud arbejder med alle seks temaer gennem hele året, mens andre fortrinsvis arbejder med to til tre udvalgte temaer.

Der er ikke krav om, at dagtilbuddene skal benytte et bestemt evalueringværktøj eller metode til at evaluere de pædagogiske læreplaner.

Fremadrettet er det besluttet, at evalueringværktøjet "Læringshjulet til dialog og vurdering af børns kompetencer" skal anvendes til evaluering af de pædagogiske læreplaner.

Den pædagogiske læreplan på 0 – 2 års området

Evalueringsværktøjer

Følgende er en række værktøjer, som dagtilbuddene ofte benytter flere af i deres evalueringsproces.

- lagttagelser
- Logbøger
- Læringshjulet
- Interviews
- Praksisfortællinger
- Barnets bog
- Årshjul
- TRAS – Tidlig Registrering Af Sprog
- Videoklip med analyser
- Refleksionsmøder i personalegrupper

Resultater af evalueringen

Nedenstående er en sammenskrivning af evalueringresultaterne af de enkelte læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling	
Evalueringsresultat	Børnene er på vej til at udvikle en begyndende identitet " Hvem er jeg, og hvad kan jeg?" Børnene giver udtryk for egne følelser og behov og kender egne grænser. Tegn her på er, at de kan sige til og fra i fællesskaber og efterhånden handle mere selvstændigt. Hermed er de på vej til at blive psykisk robuste. Børnene oplever sig værdifulde i fællesskabet. Børnene indlever sig i andre, hvilket ses ved, at børnene kontakter

	hinanden, reagerer på andres gråd og spørger til andre. Børnene udviser begyndende empatiske evner. Børnene får plads til at blive selvstændige/selvhjulpne. Børnene tager selv initiativer, er nysgerrige og får mod på udfordringer.
Fremtidige læringsmål	At understøtte børnenes identitetsdannelse. At understøtte børnenes selvstændighed og selvhjulpnehed. At udfordre børnene gradvist i forhold til nyt og ukendt.

Social kompetence	
Evalueringsresultat	Børnene øver sig i sociale kompetencer i samspil med både voksne og børn. Børnene udviser et begyndende kendskab til fællesskabets spilleregler, det være sig i forhold til samvær, lege og aktiviteter. Børnene begynder at etablere venskaber og mærker betydningen af at være sammen med andre. Børnene kommunikerer med ord, tegn og kropssprog og viser, at de vil kontakten med andre.
Fremtidige læringsmål	At børnene understøttes i at opbygge sociale kompetencer, således at de lærer at håndtere de sociale spilleregler. At børnene lærer at drage omsorg for hinanden. At børnene understøttes i at opbygge og indgå i legerelationer.

Sprog	
Evalueringsresultat	Børnene kommunikerer og etablerer sproglig kontakt. Børnene udvikler sproget, både mht. sprogforståelse, ordforråd og det verbale udtryk. Børnene udviser glæde ved at bruge sproget og blive forstået. Børnene anvender sproget i samværet med andre børn. Børnene synger og indgår i dialogisk læsning. Børnene har lært babytegn.
Fremtidige læringsmål	At understøtte børnene i deres sprogtiltag gennem dialogen. At styrke børnene i at bruge sproget, at sætte ord på følelser og handlinger og etablere sproglig kontakt. At understøtte børnenes opbygning af ordforråd gennem dialogisk læsning. At arbejde med sproget i mange sammenhænge gennem bl.a. teater og sang.

Krop og bevægelse	
Evalueringsresultat	Børnene udvikler kropsbevidsthed og kendskab til egen fysisk formåen. Børnene har glæde ved fysisk udfoldelse og får mod på at udforske og flytte egne grænser motorisk. Børnene udvikler kompetencer til gradvist at blive selvhjulpne.
Fremtidige læringsmål	At understøtte børnenes motoriske udvikling gennem forskellige daglige aktiviteter. At udfordre børnene motorisk i legen såvel ude som inde. At have fokus på målrettede forløb i bevægelseslege.
Natur og naturfænomener	
Evalueringsresultat	Børnene oplever naturen med alle sanser - undersøger og afprøver det at være i naturen. Børnene har kendskab til naturen i nærmiljøet. Børnene har kendskab til dyr, planter og vejrfænomener. Børnene oplever glæde ved udelivet og passer på naturen. Børnene er aktivt deltagende i forskellige processer i naturen.
Fremtidige læringsmål	At børnene opbygger fortrolighed med naturen. At børnene får mulighed for mangeartede sanseoplevelser. At børnene udvikler deres kendskab til natur og naturfænomener fx gennem små projektføløb, der følger årets gang. At børnene får mulighed for naturoplevelser tæt på, fx gennem tiltag på legepladsen. At børnene i takt med deres udvikling bliver præsenteret for flere komplekse emner om naturen.

Kulturelle udtryksformer og værdier	
Evalueringsresultat	Børnene undersøger og eksperimenterer med forskellige udtryksformer, fx tegne, male, synge, rim og remser, deltage i sanglege og udtrykke sig kreativt i legen. Børnene møder og indgår i flerkulturelle fællesskaber. Børnene oplever lokale kulturelle muligheder. Børnene får kendskab til højtider og traditioner.
Fremtidige læringsmål	At børnene får mulighed for at udtrykke sig gennem teater, sang, rim og remser og fortællinger. At børnene bliver fortrolige med forskelligartede materialeudtryk. At børnene bidrager til dokumentationen. At børnenes kendskab til egen og andre kulturer udbygges.

Den pædagogiske læreplan på 3 - 6 års området

Evalueringsværktøjer

Følgende er en række værktøjer, som dagtilbuddene ofte benytter flere af i deres evalueringsproces.

• lagttagelser• Logbøger• Læringshjulet• Interviews• Praksisfortællinger• Læringshistorier• Barnets bog• Årshjul• Sprogvurderinger	• TRAS – Tidlig Registrering Af Sprog• Videoklip med analyser• Refleksionsmøder i personalegrupper• Forældrefeedback - forældresamtaler• Evalueringsblomst• EVA- modellen

Resultater af evalueringen

Nedenstående er en sammenskrivning af evalueringsresultaterne af de enkelte læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling	
Evalueringsresultat	Børnene udvikler selvhjulpethed, får øget kropsbevidsthed og modenhed i forhold til "Hvem er jeg, og hvad kan jeg?" Børnene tror på sig selv, styrker selvværdet og kan hermed give udtryk for egne behov og ønsker. Børnene mærker, at de er betydningsfulde. Børnene sætter ord på følelser og hjælper med konfliktløsning. Børnene er bevidste om egne kompetencer. Børnene har forståelse for hinanden og indgår i relationer med andre børn og voksne. Børnene har mod og lyst til at tilegne sig nye færdigheder.
Fremtidige læringsmål	At børnene støttes i dannelsesprocessen, hvor bevidsthed om egen identitet udvikles. At styrke børnenes læring, trivsel og udvikling. At udvikle børnenes personlige integritet. At understøtte barnet som aktør i og medskaber af eget liv. At sikre, at alle børn oplever sig set, hørt og som en unik del af fællesskabet. At understøtte udviklingen af børnenes empati således, at børnene lærer at give plads og rum til andres behov. At børnene lærer sociale omgangsformer.

Social kompetence	
Evalueringsresultat	Børnene er aktivt deltagende i fællesskaber, kender spillereglerne og oplever glæde ved at være en del af fællesskabet. Børnene indgår positivt i relationer med voksne og andre børn og udviser respekt for egne og andres grænser. Børnene har en anerkendende tilgang til andre. Børnene samarbejder, forhandler og opstiller regler for leg. Børnene er medbestemmende og kommer med forslag til indhold og aktiviteter i dagtilbuddet. Børnene udvikler kompetencer til at være deltagende i konfliktløsning. Børnene etablerer og fastholder venskaber. Børnene har lært, at venskab er vigtigt.
Fremtidige læringsmål	At børnene understøttes i tilknytningen og bliver trykke børn, der mestrer at være aktivt deltagende og medansvarlige i fællesskabet. At styrke børnene i at give plads til og have respekt for forskellighed. At understøtte, at børnene bliver inkluderende i deres tilgang til hinanden.

Sprog	
Evalueringsresultat	Børnene anvender sproget aktivt ved at sætte ord på tanker, følelser og handlinger. Børnene indgår i dialog. Børnene fortæller om oplevelser i længere sammenhængende sætninger. Børnene anvender sproget som middel til deltagelse i fællesskaber. Børnene anvender sproget regulerende fx ved konflikter. Børnene udtrykker sig i større fællesskaber. Børnene indgår i dialogisk læsning. Børnene har kendskab til skriftsproget, legeskriver, skriver eget navn, bogstaver og enkelte ord.
Fremtidige læringsmål	At understøtte børnenes sprogudvikling, således at sproget bliver et redskab, som børnene kan bruge socialt, følelsesmæssigt og i forhold til læring. At børnene understøttes i udviklingen af sprogforståelse, ordforråd og sætningsopbygning. At give mulighed for ro og fordybelse således, at børnene får tid til at udtrykke sig og blive lyttet til, at øve dialogen. At arbejde med sproget situationsuafhængigt. At understøtte børnenes interesse for tal og bogstaver. At udbygge kendskabet til og eksperimentere med skriftsproget. At arbejde med kommunikationen i bred forstand, at udvikle kropssproget.

Krop og bevægelse	
Evalueringsresultat	Børnene oplever glæde ved og forståelse for deres egen krop og ved at være i bevægelse. Børnene har styrket deres fysiske sundhed ved at lægge vægt på ernæring, hygiejne og bevægelse. Børnene er blevet selvhjulpne – toiletbesøg / på- og afklædning.
Fremtidige læringsmål	At børnene med alle deres sanser tilegner sig viden om deres omverden kulturelt og socialt. At skærpe børnenes bevidsthed om kroppens funktioner og forståelse for sundhed i dagligdagen. At børnene har bevægelsesmuligheder såvel inde som ude. At alle børn bliver udfordret fin- og grov motorisk. At alle børn vasker hænder på de lærte tidspunkter.

Natur og naturfænomener	
Evalueringsresultat	Børnene har udviklet respekt, forståelse og glæde ved at være i naturen. Børnene har lært glæde ved at sanse naturen – smage, se, føle og lugte. Børnene oplever naturen som et ekstra rum for leg og oplevelser. Børnene har tilegnet sig mange forskellige erfaringer med naturen, naturfænomener og miljø bl.a. gennem: • De 4 elementer: Ild, vand, jord og luft • Affald og miljøbevidsthed • Viden om dyr, insekter og planter i deres nærmiljø • De 4 års tider
Fremtidige læringsmål	At bruge naturen som et eksperimenterende læringsmiljø. At tilegne en viden om logisk/matematiske naturfænomener. At børnene bliver nysgerrige og bevidste om sammenhænge i naturen.

Kulturelle udtryksformer og værdier

Evalueringsresultat	Børnene har mødt og fået kendskab til forskellige kreative udtryksformer. Børnene har adgang til materialer, redskaber og moderne medier, som har givet oplevelser og har fået børnene til selv at skabe kulturelle oplevelser – dans, drama, musik, rollelege mm.. Børnene har deltaget i og fået viden om kultur, kulturhistorie, traditioner, og kunstneriske udtryk. Børnenes fantasi og forestillingsevne er blevet udviklet.
Fremtidige læringsmål	At børnene tilegner sig en viden om dannelse, etik og moral i de forskellige fællesskaber. At børnene evner at udvise tolerance for det, der er anderledes. At børnene tilegner sig en viden om forskellige digitale mediers anvendelsesmuligheder.

Samlet vurdering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Der arbejdes på vidt forskellig måde i dagtilbuddene med den pædagogiske læreplan, både hvad angår planlægning, udførelse, dokumentation og evaluering.

Fælles er, at arbejdet generelt bevæger sig over i en mere struktureret form med plads til at følge børnenes spor.

Det betyder, at der i stigende grad er fokus på børnenes læringsmål. Hvad er det, vi ønsker børnene skal lære? Hvordan udvikler vi inkluderende trivsels- og læringsmiljøer, hvor børnene trives, lærer og får lyst til endnu mere læring? Evaluering er et omdrejningspunkt i dette arbejde, hvilket der også arbejdes mere og mere med i dagtilbuddene således, at der skabes afsæt for ny læring.

Udgangspunktet for dagtilbuddene er, at læringen foregår i det relationelle møde.

I arbejdet er der et stigende fokus på betydningen af de voksne som rollemodeller, som inkluderende og engagerede voksne med fokus på at reflektere over og forholde sig til egen praksis og kultur i dagtilbuddet.

Indsatser for børn i udsatte positioner

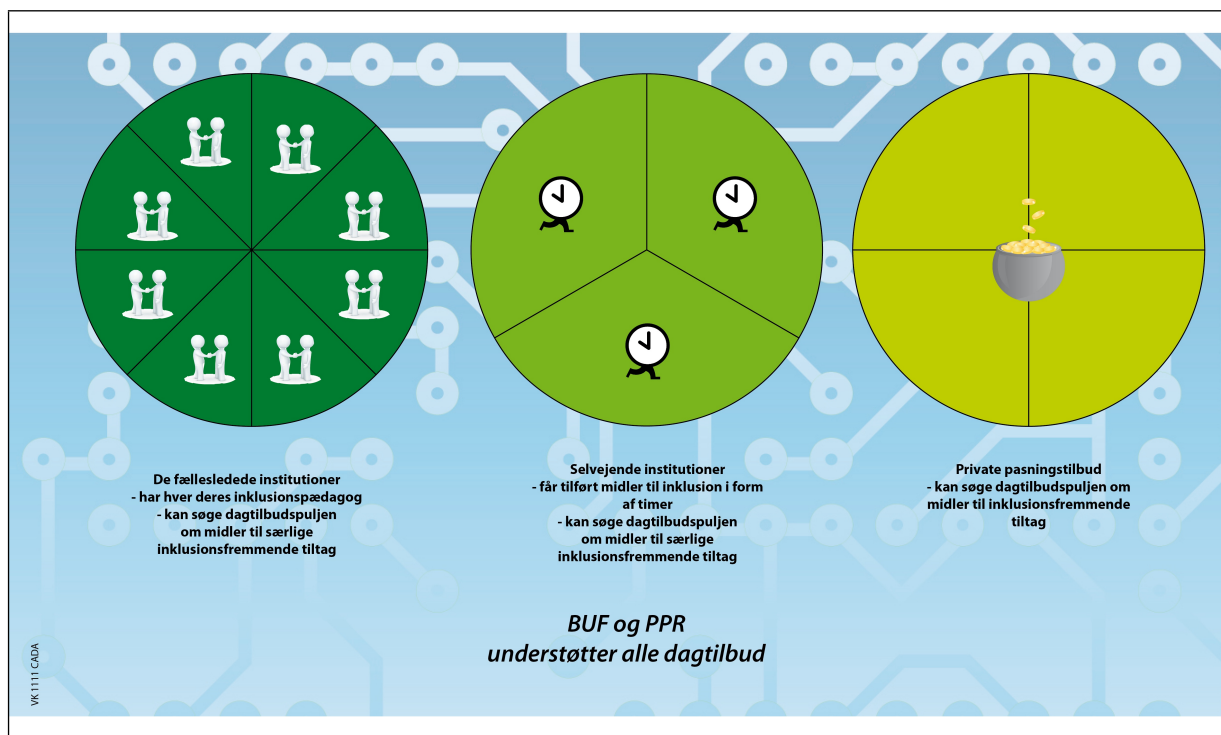
Fra støttepædagogkorps til inklusionspædagogik

Varde kommune har med virkning fra 1. januar 2012 gennemført en omstrukturering af støttepædagogkorpset.

De tidligere resurser til støttepædagogkorpset er omlagt til lokalt udmøntede resurser til inklusionspædagoger, der alle videreuddannes ved relevante PD-moduler.

Centralt er der afsat resurser til støtte til inklusion bl.a. i form af en faglig koordinator og tre inklusionskonsulenter, som understøtter dagtilbuddenes arbejde med inklusion. Herudover er der afsat en pulje, som dagtilbuddene kan søge yderligere midler fra ved særlige udfordringer i forhold til inklusion.

Nedenstående figur viser strukturen for inklusionsindsatsen i dagtilbud.

Figur 1: Skitsering af inklusionsindsatsen på dagtilbudsområdet

Figuren viser, at inklusionspædagogen er lokalt forankret og dækker alle afdelinger i det kommunale (fællesledede) dagtilbud, som vedkommende er tilknyttet. De selvejende dagtilbud får tildelt timer i forhold til deres børnetal. De private ordninger kan ansøge dagtilbudspuljen om midler til inklusionsfremmende tiltag. De kommunale (fællesledede) og de selvejende dagtilbud kan ligeledes ansøge om midler fra dagtilbudspuljen. Her vil der dog være fokus på *særlige* inklusionsfremmende tiltag.

Figuren viser desuden, at BUF (myndighedsdelen, børn, unge og familie) og PPR, herunder inklusionskonsulenterne, er i berøring med alle kommunens dagtilbud. PPR primært i forhold til overordnet råd og vejledning om en konkret situation og behandling af indstillingssager vedrørende et konkret barn. BUF's berøring med dagtilbuddene sker primært i form af generelt tilsyn med alle børn jævnfør Servicelovens bestemmelser.

Nedenstående er en sammenskrivning af, hvordan dagtilbuddene arbejder med indsatsen for børn i udsatte positioner

Indsatser for børn i udsatte positioner på 0 - 2 års området	
Indsatser, der fremmer og udvikler børnenes kompetencer	Dagtilbuddene igangsætter udviklingsstøttende fællesskaber i små og store grupper, hvor den professionelle er tæt på barnet således, at barnet oplever at blive opmuntret og støttet i aktiviteterne, og der arbejdes målrettet på at skabe relationer børnene imellem. Samtidig er der fokus på, at barnets kompetencer understøttes og udfordres i forhold til barnets nærmeste udviklingszone
Børneperspektivet	Dagtilbuddene arbejder ud fra den antagelse, "at alle børn gør det bedste de kan i situationen". Derfor er målet, at de professionelle fremstår som empatiske og tydelige voksne, der ønsker at guide og vejlede børnene. Babytegn bliver brugt til at styrke barnets muligheder for at udtrykke sig og gøre sig forståelig.
Fremtidige udviklingspunkter	Dagtilbuddene skal have implementeret deres inklusionsprojekt. Nærmere beskrevet i afsnittet om KOMPAS jv. side 6.

Indsatser for børn i udsatte positioner på 3 - 6 års området	
Indsatser, der fremmer og udvikler børnenes kompetencer	Dagtilbuddene arbejder med en reflekteret og tilrettelagt pædagogisk praksis med fokus på læring, inklusion samt barnets kompetencer og nærmeste udviklingszone. • Der arbejdes med relationer og på at danne venskaber • Der skabes rammer, hvor børn og voksne arbejder i små læringsmiljøer • Der arbejdes på at skabe forudsigelighed i hverdagen • Der udarbejdes handleplaner for børn i udsatte positioner Inklusionspædagogen samarbejder tæt med de øvrige medarbejdere bl.a. ved at formidle viden og skabe opmærksomhed på inklusions- og eksklusionsprocesser.
Børneperspektivet	Aktiviteterne bliver planlagt ud fra "børnenes spor" samt ud fra observationer i forhold til børnenes behov. Dagtilbuddene har fokus på at forstørre barnets mestring, hvilket praktiseres gennem spejling og beskrivende ros. Dagtilbuddene er nysgerrig på intentionen bag ved barnets handlinger.
Fremtidige udviklingspunkter	Dagtilbuddene skal have implementeret deres inklusionsprojekt. Nærmere beskrevet i afsnittet om KOMPAS jf. side 6.

Arbejdet med et godt børnemiljø

I dagtilbudslovens § 8, stk. 5, står, at det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan arbejdet med et godt børnemiljø, jf. § 7, stk.1, bliver en integreret del af det pædagogiske arbejde. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensynstagen til børnenes alder og modenhed.

I Varde kommune vælger dagtilbuddene selv, hvordan de tilrettelægger arbejdet med børnemiljøet i læreplansarbejdet. Der arbejdes på mange forskellige måder, men fælles for arbejdet er, at børneperspektivet i højere og højere grad bliver inddraget. Det være sig gennem spørgeskemaer, interviews, iagttagelser og ved at følge børnenes spor på mangfoldig vis. Det er en spændende opgave, som dagtilbuddene sætter højt. De voksne indtager her en position, hvor de er undrende og samtidigt nysgerrige efter at indhente børnenes meninger og svar. Det er klart en udfordring at opfange og indhente børnenes oplevelser, opfattelser og interesser uden at påvirke børnenes svar. En særlig udfordring er i spil mht. at indfange børneperspektivet, når det gælder de mindste børn.

I det hele taget er der fokus på den demokratiske proces, når det gælder arbejdet med børnemiljøet således, at børnenes medindflydelse og perspektiv på miljøet i dagtilbuddene inddrages i et øget omfang.

Nedenstående er en sammenskrivning af, hvordan dagtilbuddene arbejder med børnemiljøet.

Arbejdet med et godt børnemiljø på 0 – 2 års området

Arbejdet med børnemiljøet, herunder det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

I dagtilbuddene er der fokus på indretningen ude og inde således, at denne tilgodeser de forskellige børnegrupperes behov og interesser og giver mulighed for, at børnene kan fordybe sig i leg og læring.

Det betyder, at der indrettes i børnehøjde og der etableres fleksible rum i rummene. På den måde er man opmærksom på, at miljøet bliver overskueligt for børnene, hvilket også fremmer børnenes proces i at blive selvstændige og foretage egne valg.

Der arbejdes meget bevidst med tilgangen til børnene, hvor de voksne er positive, anerkendende, nærværende og tydelige i mødet og samværet med børnene. På den måde er der megen opmærksomhed på udvikling af gode lærings- og trivselsmiljøer, - på den gode stemning i dagtilbuddene.

Fremtidige udviklingspunkter

At der arbejdes med ICDP, International Child Development Program – de otte samspilsunderstøttende temaer, der fremmer skabelsen af den gode kontakt med børnene, underbygger, hvad børnene er optaget af, og hvor læringen fremmes af tydelige og guidende voksne.

At udvikle og forbedre lege- og læringsmiljøerne inde, såvel som ude. Her tænkes på overskuelighed, at udfordre børnene sanse- og aktivitetsmæssigt.

At gøre børnenes spor mere visuelle.

At have fokus på æstetikken i forhold til maden i spisesituationerne.

Arbejdet med børneperspektivet	I arbejdet er de voksne opmærksomme på, hvad barnet er optaget af, lytter til og ser barnet. Hvad forsøger barnet at fortælle? Dette for at følge børnenes spor og kunne understøtte det enkelte barns og børnegruppernes udvikling. Der forsøges at skabe en hverdag, der åbner mulighed for at understøtte barnets selvværd, mulighed for at knytte venskaber og blive en del af og bidrage positivt til fællesskabet.
Fremtidige udviklingspunkter i forhold til børneperspektivet	At der arbejdes målrettet med SAPP, Systemisk Analyse af Pædagogisk Praksis, der bygger på den ressourceorienterede tilgang til børnene, der inddrages som vigtige aktører i eget liv jf. side 8. Implementering af Læringshjulet

Arbejdet med et godt børnemiljø på 3 - 6 års området	
Arbejdet med børnemiljøet, herunder det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	I arbejdet lægges der vægt på: At indretningen understøtter børnenes leg og læring, således at denne tilgodeser de forskellige børns interesser og behov. Der arbejdes med fleksible rum i rummene og etableres indbydende og udfordrende inde - og uderum. At der er en balance mellem frihed til udfoldelse og sikkerhed for børnene i dagtilbuddene. At materialer, spil, legetøj mm er frit tilgængeligt og overskueligt placeret i børnehøjde, således at børnene kan træffe egne valg. At børnene bidrager til det æstetiske udtryk gennem indretningen med egen dokumentation - fx udstillinger, billeder, børnemapper og skulpturer – ophængt og udstillet i børnehøjde. At der dokumenteres sammen med børnene, der fortæller om denne til forældrene, der således ser og hører, hvad børnene er optaget af.. At arbejde målrettet med det psykiske børnemiljø, fx gennem systematisk kortlægning af alle børns trivsel for at sikre, at det enkelte barn bliver set og hørt. At arbejde ud fra et anerkendende og inkluderende menneskesyn, hvor børnene inddrages og i høj grad er medbestemmende i forhold til dagsordenen, leg og aktiviteter. At skabe et trygt og anerkendende miljø med en god og glad stemning, som de voksne tager ansvaret for. At dialogen og den anerkendende kommunikation er omdrejningspunktet således, at børnenes selvværd styrkes, så børnene får en grundlæggende følelse af at være ok – som den man er. At tilrettelægge børnemiljøet, så børnene bliver fortrolige med digitale medier. At der tænkes i støjdæmpende materialer og almenhygiejne.

Fremtidige udviklingspunkter	At der arbejdes målrettet med SAPP, Systemisk Analyse af Pædagogisk Praksis, der bygger på den ressourceorienterede tilgang til børnene, der inddrages som vigtige aktører i eget liv jf. side 8. Et større fokus på inddragelse af forældrene i forhold til den anerkendende kommunikation. Forsat at udvikle børnemiljøet bl.a. gennem anvendelse af materiale fra DCUM, Dansk Center for Undervisnings Miljø, gennem kurser og konsulentbistand. Videreudvikle på, at det er de voksne, der har ansvaret for stemningen og kulturen i dagtilbuddene. Videreudvikle på at inddrage børneperspektivet, at børnene er medbestemmende både i forhold til indhold, indretning og dokumentation. At tænke kønsforskelle ind, når der arbejdes med det æstetiske børnemiljø. At have fokus på relationsarbejdet således, at der udvikles positive børnefællesskaber. Et konstant fokus på udfordringen i forhold til konflikthåndtering i et anerkendende perspektiv. At anvende digitale medier til udvikling af børnemiljøet. Systematik og skriftlighed i arbejdet med børnemiljøet.
Arbejdet med børneperspektivet	Vi er opmærksomme og nysgerrige i forhold til, hvad børnene er optaget af. Dialogen er omdrejningspunktet, fx ved samling og i spisesituationerne, for at høre og inddrage børnene mest muligt i planlægningen. Vi forsøger at have balance mellem planlagte aktiviteter og det at følge børnenes spor og ideer. Vi opdeler børnene i mindre grupper, så de voksne kan være mere nærværende i samværet med børnene. At børnene ses som kompetente, og deres handlinger ses som meningsfulde, som barnets bedste bud. Vi giver børnene plads til at eksperimentere, vi undrer os sammen med børnene og finder svar på spørgsmål. Vi samtaler med børnene om eksistentielle spørgsmål: Hvad er en god ven? Dødsfald i familien, mor og far skal skilles mm. Vi sikrer, at alle børn knytter venskaber. Vi evaluerer sammen med børnene for at øge deres medindflydelse fremadrettet.
Fremtidige udviklingspunkter i forhold til børneperspektivet	At øge børnenes inddragelse i planlægning og evaluering. At arbejde med og understøtte demokratiske processer i børnegrupperne. At gøre endnu mere brug af DCUM` s materialer. At gøre brug af praksisfortællinger. At arbejde med de små læringsrum i det store rum for at give mulighed for fordybelse, for at udforske og erfare. At give mulighed for "vild leg" og motorisk udfoldelse. At lade ICDP samspilstemaerne komme i spil i personalegruppen og lade os inspirere af dem i det daglige arbejde. At øge børnenes dokumentation og mulighed for kommunikation via de digitale medier.

Sprogindsats og sprogvurdering

I Varde kommune er målet for sprogarbejdet at skabe gode rammer for alle børns sproglige udvikling og hermed understøtte børnenes tilegnelse af et nuanceret sprog, der giver børnene optimale muligheder for ligeværdig deltagelse i fællesskabet.⁴

Det er politisk besluttet fortsat at tilbyde sprogvurdering til alle tre-årige. Dagtilbuddene tildeles 2½ time pr. gennemført sprogvurdering.

I foråret 2012 var 74 pædagoger, repræsenterende hovedparten af alle dagtilbud i kommunen, på kursus i "Sprogpakken," som en del af det nationale tiltag i forhold til opkvalificering af landets pædagoger.

Opfølgende har 20 pædagoger fra kommunens dagtilbud været på diplommodul "Børns sprogtilegnelse," afholdt i Varde kommune.

Fremadrettet afholdes to årlige netværksmøder for sprogpædagoger, der som udgangspunkt har gennemført et diplommodul i "Børns sprogtilegnelse," og som er hovedansvarlig for sprogområdet i deres respektive dagtilbud.

Formålet med sprognetværket er at holde fokus på sproget, herunder implementering af sprogpakken temaer, og skabe et forum for sprogpædagogerne med formidling, videndeling og inspiration til sprogarbejdet i dagtilbuddene.

Nedenstående er en sammenskrivning af, hvordan dagtilbuddene arbejder med sprogvurdering af 3-årige

Mål og rammer for sprogvurdering af 3-årige

Hvilket materiale anvendes?	Der anvendes ministeriets sprogvurderingsmateriale, digitalt understøttet, til 3-årige.
Generelt om sprogvurderingerne	I dagtilbuddene informeres forældrene om de lovgivningsmæssige rammer for sprogvurdering af de 3-årige, hvor Varde kommunes tilbud om sprogvurdering af alle 3-årige introduceres. Børnene sprogvurderes i alderen 2,10 – 3,4 år. Typisk sprogvurderes barnet, når det har opnået en vis fortrolighed med dagtilbuddet. Forældrene indgår i sprogvurderingen, hvor der er en forældredel, som skal udfyldes. Ved 3-mdr.'s samtalen i dagtilbuddet gives der feedback på sprogvurderingen i form af rådgivning og vejledning fra dagtilbuddet i forhold til, hvordan forældrene kan understøtte deres barns sprogudvikling. Ligeledes gøres der rede for, hvordan der i dagtilbuddet arbejdes med den sprogunderstøttende indsats. Mange dagtilbud giver udtryk for, at sprogvurderingerne og den opfølgende samtale med forældrene, hvor handleplan i samråd med forældrene udarbejdes, giver et positivt udgangspunkt for forældresamarbejdet.

⁴ Mål og rammer for sprogvurdering og sprogstimulering i Varde Kommune

Hvordan organiseres sprogvurderingerne? Hvem udfører sprogvurderingerne?	Dagtilbuddene vælger selv, hvordan de organiserer arbejdet med sprogvurderingerne. Derfor anvendes forskellige modeller i de enkelte dagtilbud: • Det er dagtilbuddets sprogpædagog, der er hovedansvarlig for sprogområdet i dagtilbuddet, der varetager sprogvurderingen. • Det er barnets gruppepædagog, der varetager sprogvurderingen. • Det er barnets primær/kontaktpædagog, der varetager sprogvurderingen i samarbejde med dagtilbuddets sprogsvarlige. I forhold til børn, der ikke er i dagtilbud, og børn, der fortsat er i dagpleje eller vuggestue på tidspunktet for sprogvurdering, varetages sprogvurderingerne af tale-hørekonsulenterne fra kommunes PPR.

Den sprogunderstøttende indsats	
Generel indsats	Der arbejdes med, at dagtilbuddene generelt understøtter og udfordrer børnene sprogligt ved at udvikle sprogstimulerende miljøer, ligesom der arbejdes målrettet med sproget i forhold til den pædagogiske læreplan. Her indtænkes også tid og ro til nærværet i arbejdet med børnene. Der arbejdes med Sprogpakkens sprogunderstøttende strategier
Fokuseret indsats	Når en fokuseret indsats er påkrævet vægtes følgende: I tæt samarbejde med forældrene udarbejdes handleplan, hvor det beskrives, hvilke områder, der skal være fokus på i den kommende tid i forhold til barnets sproglige udgangspunkt. Løbende opfølgning finder sted. Der er mulighed for, at barnet kan indgå i mindre sproggrupper, hvor der arbejdes målrettet med dialogisk læsning, rim og remser, sproglege mm. Hele personalet orienteres, hvis et barn har brug for en fokuseret indsats, således at alle kan øge og yde en ekstra opmærksomhed og indsats i forhold til at understøtte barnets sprogtiltagelse. Inklusionspædagogen involveres i arbejdet i forhold til aktuelle sproglige udfordringer for børnene, der har brug for en fokuseret indsats. Der samarbejdes med og søges vejledning fra tale-hørekonsulenterne fra PPR i forhold til barnets særlige sproglige udfordring.

Særlig indsats	Den særlige indsats består i - udover hvad der er beskrevet ovenfor vedr. den fokuserede indsats - at der så godt som altid indstilles til tale-hørekonsulenter fra PPR, hvorefter et særligt forløb igangsættes med barnets sproglige udfordringer som udgangspunkt. Kan supplere sprogvurderingen med at udarbejde en TRAS, Tidlig Registrering Af Sprog.		
Sprogvurderinger i perioden 1.08.2011 – 31.07.2012 Fordeling i indsatsgrupper	Generel indsats	Fokuseret indsats	Særlig indsats
Samlet i Varde Kommune	368 (89%)	29 (7%)	18 (4%)
Piger	173 (89%)	13 (7%)	8 (4%)
Drenge	195 (88%)	16 (7%)	10 (5%)
Landsgennemsnittet	5890 (79%)	705 (9%)	854 (11%)
Piger	2723 (81%)	305 (9%)	322 (10%)
Drenge	3167 (77%)	400 (10%)	532 (13%)

Sprogvurderede 3- årige, der ikke er i dagtilbud	6

Sprogindsats og sprogvurdering af tosprogede børn

Mål og rammer for sprogvurdering	
Hvilket materiale anvendes?	Der anvendes ministeriets sprogvurderingsmateriale til tosprogede børn "Vis hvad du kan".
Hvordan organiseres sprogvurderingerne?	Tosprogskonsulenten på dagtilbudsområdet sprogscreener alle tosprogede børn i kommunen.
Beskrivelse af den sprogunderstøttende indsats	Tosprogskonsulenten udarbejder en sprogvurdering med sproglige fokusområder, der skal arbejdes videre med, og der afholdes et opfølgende møde med forældre og dagtilbud. Tosprogskonsulenten giver råd og vejledning til forældre og dagtilbud med børn i 0-6 års alderen. Dagtilbuddene tildes særskilte ressourcer, (en halv time pr. barn pr. uge) til varetagelse af sprogstimulering i forhold til de tosprogede børn. Der afholdes to årlige netværksmøder jf. side 23.

Antal tosprogede børn, der i løbet af perioden 01.08.2011– 31.07.2012 har haft behov for en fokuseret og/eller er anbefalet en særlig indsats	

Piger	60

Drenge	64

Overgang fra dagtilbud til skole

Alle tosprogede børn sprogvurderes før skolestart. Sprogvurderingerne sendes, med forældrenes samtykke, til skolerne. Skoler, som modtager tosprogede børn, der er vurderet til at have behov for undervisning i dansk som andetsprog, tilbydes besøg af tosprogskonsulenterne inden for dagtilbuds- og skoleområdet.

Organisering og arbejdet med børns overgange

I Dagtilbudsloven er der i særlig grad fokus på overgangen mellem dagtilbud og skole. Varde kommune har valgt at have fokus på alle overgange, hvilket fremgår af kommunens politikker.

Der er således udarbejdet en pjece med retningslinjer for arbejdet med overgange i barnets liv.⁵

Nedenstående er et samlet billede fra dagtilbuddene på de flest gældende tiltag i overgangsarbejdet. Undertiden vil der forekomme yderlige tiltag jf. kommunens vedtagne retningslinjer for overgangsarbejdet, ligesom en del af dagtilbuddene har udarbejdet skriftlige retningslinjer og indhold for overgangsarbejdet.

Organisering og arbejdet med børns overgange på 0 - 2 års området

Overgang fra hjem til dagpleje/vuggestue

Tiltag	Velkomstbrev med invitation til besøg inden barnet begynder i dagtilbuddet. Forbesøg aftales. Forbesøg af forældre og barn i dagtilbuddet. Formålet er at skabe tryghed for barn og forældre samt en gensidig udveksling af informationer. En indkøringsperiode med aftale om, hvordan den første periode skal forløbe. Tilbud om en 3 mdr. `s opfølgende samtale i barnets hjem eller i dagtilbuddet. Barnet og familien knyttes til en primærvoksen i dagtilbuddet. Særligt for dagplejens vedkommende: Barn og dagplejer matches optimalt ud fra givne vilkår. Ved opstart kan legestue fravælges. Dagen tilrettelægges ift. modtagelse af det nye barn.
Inddragelse af børneperspektivet i overgangen	Opmærksomhed i dagtilbuddet på barnets rytme og vaner, som det har med hjemmefra. Der arbejdes med at understøtte barnets tilknytning og opbygge positive relationer mellem barnet og dagtilbuddet. Forældresamarbejdet er centralt. Forældrene opfordres til at fortælle deres barns historie, så dagtilbuddet på den måde får kendskab til barnet.
Fremtidige udviklingspunkter	At dagtilbuddet støtter og vejleder forældrene i indkøringsperioden således, at barnets tilgodeses bedst muligt. At dagtilbuddet er åbent, rummeligt og tydelig i samarbejdet med forældrene. At optimere samarbejdet med sundhedsplejen, fx gennem de lokale mødefora.

⁵ Overgange mellem tilbud i Varde Kommune

Overgang fra dagpleje/vuggestue til børnehave	
Tiltag	Dialog med forberedelse af forældrene om barnets overgang til børnehave. Overgangsskema udfyldes af afgivende dagtilbud. Overleveringsmøde mellem dagtilbuddene og forældrene. Aftale om besøg med barnet og dets gruppe i dets nye dagtilbud.
Inddragelse af børneperspektivet i overgangen	Barnet forberedes på overgangen bl.a. ved positiv italesætning af det nye dagtilbud, således at barnet med positive forventninger glæder sig og tror på egen mestring af overgangen. Barnets bog indgår i overgangsarbejdet. Støtter barnet i at blive selvhjulpent i forbindelse med praktiske forhold. Børn i udsatte positioner får tilrettelagt overgangen ud fra barnets og familiens behov.
Fremtidige udviklingspunkter	At udbygge samarbejdet jf. det ovenfor skitseret overgangsarbejde.

Organisering og arbejdet med børns overgange på 3 - 6 års området

Overgang fra hjem til børnehave	
Tiltag	Tiltagene er med mindre variationer som beskrevet under afsnittet 0 – 2 år.
Inddragelse af børneperspektivet i overgangen	Tiltagene er med mindre variationer som beskrevet under afsnittet 0 - 2 år. Herudover arbejdes der med: • At de øvrige børn inddrages i modtagelsen af det nye barn. • At barnet via vendespil og bøger om det nye dagtilbud gøres bekendt med den nye dagligdag.
Fremtidige udviklingspunkter	Fortsat at sikre og reflektere i forhold til, hvordan kvaliteten i overgangen fra hjem til børnehave vedligeholdes og udvikles. Udvikle informationsmateriale om dagtilbuddet og dets afdelinger. At have fokus på læringsstile i forhold til, hvordan vi hjælper barnet bedst muligt.
Overgang fra dagpleje/vuggestue til børnehave	
Tiltag	Tiltagene er med mindre variationer som beskrevet under afsnittet 0 -2 år. Herudover arbejdes der med:

	• Ældste vuggestuebørn deltager i fælles aktiviteter med børnehavebørnene • Mindre modtagegrupper for de nye børn • Genbesøg med barnet hos tidligere dagplejere • Løbende aktiviteter i lokalområdet, hvor både dagplejere, børnehave, skole og SFO deltager
Inddragelse af børneperspektivet i overgangen	Tiltagene er beskrevet under afsnittet 0 – 2 år. Her udover arbejdes der med: • At begynde tilknytningsarbejdet på forskellig vis allerede ved barnets besøg inden start i børnehaven • At understøtte barnets relationsdannelse til de andre børn • At inddrage de større børn i omsorgen for de nye børn
Fremtidige udviklingspunkter	Fortsat at sikre og reflektere i forhold til, hvordan kvaliteten i overgangen til børnehave vedligeholdes og udvikles. I samarbejde med Dagplejen at formalisere og hermed udarbejde, hvordan overgangsarbejdet kan struktureres og målsættes.
Overgang fra børnehave til Skole/SFO	
Tiltag	Der afholdes forældremøder i dagtilbuddet med info. om dagtilbuddets arbejde med de kommende skolebørn og arbejdet med overgangen til skole. Dagtilbuddene arbejder med kommende skolebørn i "Førskolegrupper." Forældresamtaler i børnehaven om børnenes skoleparathed. Møder af forskellige karakterer i skolen, hvor forældre og pædagoger deltager. Fx forældremøder om den gode skolestart og overleveringsmøder med henblik på den gode classesammensætning. Besøg med børnene i skolen, ligesom børnehaveklasseledere besøger dagtilbuddet. Fælles lokale aktiviteter, fx idrætsdage, mellem dagtilbud og skole. I et område i kommunen er der rullende skolestart, hvor der løbende afholdes skolestartssamtaler med deltagelse af pædagoger, lærere og forældre.
Inddragelse af børneperspektivet i overgangen	Børnene gøres fortrolig med skolen/SFO på forskellig vis, lige fra arrangementer, besøgsdage til længere ugeføløb, hvor børnene, sammen med pædagogerne, deltager i skoledagen. Dialog med børnene om deres forestillinger og forventninger til skole/SFO. Børnene får en viden om og forforståelse for de nye arenaer.

Fremtidige udviklingspunkter	At evaluere overgangsarbejdet i samarbejde med skolerne. At afholde fælles møder for lærere og pædagoger med henblik på at skabe indsigt i hinandens virkelighed til gavn for børnenes skolestart. Hvilke kompetencer og værdier er vigtige at fokusere på i overgangene? At udarbejde en fælles aktivitetskalender for lokalområdet. At afholde "gamle" børnehavebørns dag i efteråret. At udvide samarbejdet med de andre dagtilbud i lokalområdet således, at børnene bliver mere fortrolige med kommende klassekammerater. At udbygge samarbejdet med skole/SFO i forhold til rullende skolestart.

Skoleudsættelser

Skoleudsættelser 2012	Antal	Procent
Drenge	31	9,66 % af antal 6-årige drenge
Piger	12	4,11 % af antal 6-årige piger
I alt	43	7,01 % af antal 6-årige

Dagtilbuddenes resurser

Kapacitet

I perioden d. 1.8.2011 – 31.7.2012

Kapacitet	Antal indskrevne Helårsbørn	Dækningsgrad ⁶	Antal Pladser
0 – 2 årige i dagpleje	909,38	73,78	1041
0 – 2 årige i dagtilbud Til vuggestuetakst	108,28	8,78	111
3 – 5 årige dagtilbud Til børnehavetakst	1677,98	89,85	1980

Dagtilbudstyper/-struktur

I perioden d. 1.8.2011 – 31.7.2012

Dagtilbudstyper	Antal dagplejere	Antal Vuggestuer	Antal børnehaver	Antal integrerede institutioner
Kommunale dagtilbud	206,17	1	24	2
Selvejende dagtilbud		0	4	2
Private institutioner		0	3	1
Puljeordninger	12		1	0

Økonomi

I perioden d. 1.8.2011 – 31.7.2012

Økonomi opgjort på årsbasis på de enkelte dagtilbudstyper	Bruttodriftsudgifter	Udgifter til Økonomisk og/ eller pædagogisk friplads	Tilskud i alt
Kommunal dagpleje	92.322.058	3.301.923	
Kommunale og selvejende vuggestuer	1.826.647	211.481	
Kommunale og selvejende børnehaver	79.481.373	3.316.519	

⁶ Antal indskrevne helårsbørn i dagtilbud i procent af aldersgruppen.

Kommunale og selvejende integrerede dagtilbud	36.315.885	1.890.098	
Private institutioner		892.629	7.033.548
Privat pasningsordning /fritvalgsordning			4.237.099
Puljeordning		179.508	3.624.141

Samlede udgifter til søskendetilskud: 5.428.233

Særlig indsatser og specialtilbud

Opgjort i perioden 1.08.2011 – 31.7.2012

Særlig indsatser og specialtilbud	Antal indskrevne helårsbørn i specialtilbud i gennemsnit for året
Børn med støtte i alment dagtilbud (under dagtilbudsloven § 4, stk. 3)	4
Børn i særlige dagtilbud (under serviceloven § 32)	7
Børn med støtte i alment dagtilbud (under dagtilbudsloven § 4, stk. 2)	4 I øvrigt henvises til afsnittet "Fra støttepædagog-korps til inklusionspædagogik" jf. side 18

Takster

For år 2012

Fuldtidstakster for indeværende år	Kroner pr. år	Forældrebetalingssandel opgjort i procent af beregningsgrundlaget
Dagpleje	2.360,- i 11 måneder	25 %
0 – 2 årige i vuggestue med frokost	3.245,- i 11 måneder	25 %
0 – 2 årige i integrerede daginstitutioner med frokost	3.245,- i 11 måneder	25 %
3 – 5 årige i børnehave uden frokost	1.560,- i 11 måneder	25 %

Personale

Personaleresurser

Opgjort i perioden 1.8.2012 - 31.7.2012

Personaleresurser og åbningstid	Antal helårsbørn opgjort i fuldtidspladser pr. pædagogisk medarbejder	Gennemsnitlig fuld åbningstid pr. uge	Gennemsnitligt antal lukkedage pr. år.
Vuggestue	3,22	51,50	7 med nødpassning 2,5 uden nødpassning
Børnehave	6,43	52,46	7 med nødpassning 2,5 uden nødpassning
Integrerede dagtilbud	5,17	52,42	7 med nødpassning 2,5 uden nødpassning
Kommunal dagpleje	3,29	48	6 med nødpassning 3,5 uden nødpassning

Uddannelsesniveau

Opgjort pr. 31.7.2012

Det pædagogiske personales uddannelsesniveau Inkl. personale i dagplejen	Antal fuldtidsstillinger	Fuldtidsstillinger i % af det samlede pædagogiske personale
Personale med en pædagoguddannelse	214,90	38,39%
Personale med en kortere pædagogisk uddannelse (PGU/PAU)	8,64	1,54%
Personale uden en pædagogisk uddannelse	336,32	60,70%
Personale med relevant diplomuddannelse	10	1,80%
Personale der er i gang med relevant diplomuddannelse	1	0,18%

Sygefravær

Opgjort i perioden 01.08.2011 – 31.07.2012

Sygefravær	Antal sygedage pr. fuldtidsstillinger ⁷	Sygefravær i procent
Det pædagogiske personale	11,10	4,9%

⁷ Fastansat pædagogisk personale eksklusiv personale ansat med løntilskud

Ledelse

Opgjort pr. d. 31.7.2012

Ledelsesuddannelsesniveau ⁸	Antal ledere	Ledere i % af kommunens samlede antal ledere på dagtilbud
Ledere med diplomuddannelse eller med minimum tilsvarende uddannelse (min. 60 ECTS)	13	35,1%
Ledere der er i gang med diplomuddannelse i ledelse eller tilsvarende uddannelse	2	5,4%
Ledere uden diplomuddannelse i ledelse eller tilsvarende uddannelse	22	59,5%

⁸ Med ledere forstås her ledere, der er på lederoverenskomst og dermed også daglige ledere.

Afsluttende bemærkninger

2012 har været et udfordrende år for dagtilbudsområdet i Varde kommune.

På baggrund af sparekataloget for Varde Kommune⁹ er en omfattende strukturændring med fællesledede dagtilbud bestående af flere afdelinger trådt i kraft 1. januar 2012.

Sideløbende med udfordringerne med implementeringen af den nye struktur har dagtilbuddene formået fortsat at have fokus på kerneydelsen og udvikling af den pædagogiske praksis til gavn for børn og forældre og den samlede udvikling på dagtilbudsområdet.

Såvel ledere som medarbejdere i kommunens dagtilbud fortjener stor anerkendelse for deres indsats.

Med KOMPAS projektet er inklusion blevet en fælles dagsorden på tværs af hele børne- og ungeområdet i Varde Kommune.

Dagtilbuddenes KOMPAS indsatser afspejles tydeligt i dagligdagen, hvor den røde tråd i arbejdet er, at det er de professionelle, der har ansvaret for relationerne og hermed for den kultur, der udfolder sig i dagtilbuddene. En dynamisk proces med løbende og vedvarende fokus, hvor målet er at sikre, at alle børn, herunder børn i udsatte positioner, bliver en del af det almene børnefællesskab.

Dagtilbuddene arbejder med den pædagogiske læreplan på forskellig måde. Overordnet kan det konkluderes, at der arbejdes fokuseret med læreplanstemaerne, dog vil det være forskelligt, hvilke læringsmål der konkret arbejdes med i det enkelte dagtilbud.

Generelt set bevæger arbejdet sig over i en mere struktureret form med plads til at følge børnenes spor.

Fælles for dagtilbuddene i 2012 er, at der udover KOMPAS har været et særligt fokus på sprogområdet på baggrund af sprogpakken og sprogdiplom.

Udfordringen er nu i højere grad at indskrive og tænke arbejdet med børnemiljøet ind i læreplanstemaerne.

I den fremadrettede udvikling af dagtilbudsområdet er der med en ny fælles børne- og ungepolitik for hele børne- og ungeområdet samt "Udviklingsplan for dagtilbud 2012 – 2014" skabt sammenhæng til de fælles mål i aftalestyringen.

I 2013 sætter Varde Kommune for alvor gang i digitalisering af dagtilbudsområdet.

Strategien er at satse på både administrativ og pædagogisk digitalisering - og på at udvikle medarbejdernes kompetencer.

Der tilrettelægges målrettede kompetenceudviklingsforløb med fokus på digitale medier og læring. Under uddannelsesforløbene kommer ledige ind som vikarer i et jobrotations-projekt.

"Digitale medier styrker jo ikke automatisk børns læring. Ligesom det ikke er alle app's, der har værdi som lærings- eller legeredskab. At digitalisere dagtilbudsområdet kræver derfor først og fremmest et kompetenceløft hos medarbejderne. Det er nødvendigt at øge deres mediepædagogiske kompetencer, så de bedre kan understøtte børnenes parathed til aktivt at udforske og eksperimentere med digitale medier"

(Karl Haahr, Udvalgsformand for Børn & Undervisning)

Med den entusiasme der lægges for dagen såvel politisk som ude i dagtilbuddene, venter vi os meget af denne satsning og glæder os til at se det afspejlet i den næste kvalitetsrapport.

*Anette Brodde
Dagtilbudschef*

⁹ Sparekataloget for hele Varde Kommune blev godkendt af byrådet december 2010. For dagtilbudsområdet med virkning fra 1.1.2012

Private institutioner 0 - 6 års området

Private institutioner	Antal børnehaver 3 – 5 år	Antal integrerede Institutioner 0 – 5 år	Antal børn 0 – 2 år	Antal børn 3 – 5 år
Private institutioner	3	1	21	126
Puljeordninger	1	0		27

Godkendelseskriterier for oprettelse af privatinstitutioner i Varde Kommune¹⁰

På baggrund af dagtilbudslovens § 19, stk. 4 og § 20 og på baggrund af lov om friskoler og private grundskoler § 36a, har Varde Kommune udarbejdet kriterier for godkendelse af privatdagtilbud, hvor der bl.a. er beskrevet følgende:

- For at blive godkendt skal der være mindst 70 % uddannet personale i privatdagtilbuddet.
- Personalenormeringen i privatdagtilbuddet skal som minimum være på niveau med grundnormeringen i de kommunale tilbud.
- Privatdagtilbuddet er underlagt kommunens tilsynsforpligtelse¹¹.

Den pædagogiske læreplan

Evalueringsværktøj

Følgende er en række værktøjer, som dagtilbuddene ofte benytter flere af i deres evalueringsproces.

- lagttagelser
- Læringshistorie
- Læringshjulet
- Læringsplaner
- Praksisfortællinger
- Evalueringsblomsten
- Refleksionsmøder i personalegrupper

Resultater af evalueringen

Nedenstående er en sammenskrivning af evalueringsresultaterne af de enkelte læreplanstemaer

Barnets alsidige personlige udvikling	
Evalueringsresultat	Børnene har fået mulighed for at opleve sig selv som deltager i og medskaber af et social og kulturelt fællesskab.

¹⁰ Godkendelseskriterier for oprettelse af privatinstitutioner

¹¹ Retningslinjer for tilsyn af private dagtilbud

	Børnene giver udtryk for egne meninger. Børnene er styrket i deres personlige udvikling. Børnene evner at tage selvstændige initiativer. Børnene har fået mulighed for at opleve sig selv som deltager i og medskaber af et social og kulturelt fællesskab. Børnene giver udtryk for egne meninger. Børnene er styrket i deres personlige udvikling. Børnene evner at tage selvstændige initiativer.
Fremtidige læringsmål	At børnene udvikler sig til selvstændige personer som formår at indgå i relationer med andre mennesker.

Social kompetence	
Evalueringsresultater:	Børnene anerkendes og respekteres som de personer, de er. Børnene har tillid til de voksne og til de andre børn. Børnene er aktive deltager i fællesskabet. Børnene samarbejder med de øvrige børn. Børnene har begyndende erfaring i at deltage i demokratiske dannelsesprocesser.
Fremtidige læringsmål:	At udvikle inkluderende læring miljøer.

Sprog	
Evalueringsresultater:	Børnene har udviklet deres sprog igennem dagligdagens aktiviteter. Børnene er sproglig kreative – udtrykker sig på forskellige måder.
Fremtidige læringsmål:	At udvikle børnenes nysgerrighed for tegn, symboler, bogstaver og tal. At have fokus på skriftsproget. At udvikle børnenes kropssprog og mimik.

Krop og bevægelse	
Evalueringsresultater:	Børnene oplever glæde ved motoriske udfordringer i naturen. Børnene har kendskab til kroppens funktioner og kan benævne forskellige kropsdele.
Fremtidige læringsmål:	At børnene fortsat bliver udfordret motorisk.

Natur og naturfænomener	
Evalueringsresultater:	Børnene har respekt og forståelse for naturen, - for eksempel gennem affaldsindsamling. Børnene har glæde ved at være i naturen. Børnene har kendskab til sammenhæng mellem de 4 elementer - ild, luft, vand, jord. Børnene har kendskab til årets gang. Børnene har kendskab til naturens materialer.
Fremtidige læringsmål:	At børnene får et endnu større kendskab til naturen og naturfænomener. At styrke børnenes bevidsthed om naturens vigtighed.

Kulturelle udtryksformer og værdier	
Evalueringsresultater:	Børnene har kendskab til danske traditioner. Børnene har adgang til materialer, som har gjort dem i stand til at skabe forskellige kulturelle aktiviteter.
Fremtidige læringsmål:	At udvikle børnenes kreativitet. At få kendskab til andre landes kultur og traditioner.

Indsatser for børn i udsatte positioner	
Indsatser, der fremmer og udvikler børnenes kompetencer	Børnene er delt op i mindre grupper, hvorved der opnås en tættere kontakt med det enkelte barn, og der skabes bedre mulighed for at støtte barnet i den sociale udvikling og læring. Dagtilbuddene udarbejder iagttagelser, som tager sit udgangspunkt i barnets kompetencer. Dagtilbuddene indgår i det tværfaglige samarbejde med PPR i Varde Kommune.
Børneperspektivet i indsatsen	Dagtilbuddene tager udgangspunkt i barnets styrker. Dagtilbuddene afdækker barnet nærmeste udviklingszone.
Fremtidige udviklingspunkter	Dagtilbuddene vil fortsat have fokus på den inkluderende pædagogik ved at: • sætte fokus på barnets styrker og udviklingsalder • samarbejde mere struktureret med PPR (ABC-møder) • lave små overskuelige handleplaner på det enkelte barn • arbejde i små overskuelige grupper • fortsætte det gode dialogsamarbejde med forældrene

	• styrke børnene mototrisk • styrke børnenes sociale og personlige udvikling • styrke den sproglige udvikling- herunder også den skriftsproglige

Arbejdet med et godt børnemiljø	
Arbejder med børnemiljøet, herunder det æstetiske, det fysiske og det psykiske børnemiljø?	Der arbejdes på følgende måde med børnemiljøet: Børn er medbestemmende i daglige aktiviteter Børn medvirker til dokumentation af hverdagen Børn kan selv tage materialer - fx spil, tegnepapir m.m. Børnene oplever medbestemmelse i forhold til indretning af dagtilbuddene De voksne arbejder anerkendende, lytter til børnene og bruger spørgeark omkring barnets mening om hverdagen i børnehaven.
Fremtidige udviklingspunkter	Børneperspektivet skal inddrages i dokumentationen af hverdagen.
Arbejder med børneperspektivet	Børnene oplever selvbestemmelse, medbestemmelse og solidaritet.
Fremtidige udviklingspunkter	Dagtilbuddene vil arbejde i børnehøjde ud fra det enkelte barns udviklingstrin, samt indrette børnehaven med afsæt i børnenes leg.

Sprogindsats og sprogvurdering af de 3-årige	
Hvilket materiale anvendes?	Der anvendes ministeriets sprogvurderingsmateriale til de 3 – årige.
Organiseres af sprogvurderingen	Der bliver tilbydt sprogvurdering til alle treårige Sprogvurderingen gennemgås med forældrene.
Udfører sprogvurderingen	Barnets kontaktpædagog udfører sprogvurderingen.
Generel indsats	Dagtilbuddene understøtter sproget ved at tale, lytte og have tid til børnene og får dem til at fortælle, samt sætter ord på hverdagsoplevelser. Understøtter sproget gennem sang, rim og remser og dialogisk læsning.
Fokuseret indsats	Dagtilbuddene arbejder i mindre sproggrupper, hvor børnene er inddelt i forhold til deres sproglige kompetence, samt arbejder med fokuseret dialogisk læsning.
Særlig indsats	Dagtilbuddene samarbejder med tale-hørekonsulenterne fra PPR.

Organisering og arbejdet med børns overgange

Overgang fra hjem til børnehave

Tiltag	Dagtilbuddene har udarbejdet en strategi for den gode start i børnehaven. Følgende punkter indgår: Informerer forældrene skriftligt og mundligt om børnehavens hverdag Familien tilbydes at komme på forbesøg/til en samtale Forældrene fortæller om barnets rytme og vaner 3 måneders samtaler
Inddragelse af børneperspektivet i overgangen	Barnet vises rundt i børnehaven ved forbesøget. Barnet får tildelt en kontaktpædagog. Barnets signaler og behov bliver anerkendt.
Fremtidige udviklingspunkter	Dagtilbuddene vil have fokus på udvikling af det relationelle.

Overgang fra dagplejen/vuggestuen til børnehave

Tiltag	Følgende indsats er igangsat: Hjælper barnet med at lege og finde venner Udarbejder en bog bl.a. med billeder fra hjemmet med familien, som dagtilbuddene taler med barnet om Hjælper barnet med at få relationer til dets primære voksne i børnehaven Er opmærksomme på det enkelte barns behov Arbejder i aldersopdelte grupper Toiletræning
Fremtidige udviklingspunkter	Dagtilbuddene har fokus på strukturen i forhold til at give barnet den bedste start.

Overgang fra børnehave til skole/SFO

Tiltag	Dagtilbuddene har en overleveringsstrategi, hvor følgende indgår: Besøger ofte skolen og deltager i fælles aktiviteter Samarbejder med børnehaveklasse/1. klasse Fællesforløb for førskolegruppen og bhv. kl. (0.kl) på skolen
Inddragelse af børneperspektivet i overgangen	Dagtilbuddene arbejder med børneperspektivet på følgende måde: Gruppe pædagog fra børnehaven er med barnet de første 14 dage.

	Børnene må i ferierne/morgen/eftermiddag lege i SFO - afdelingen. Hjælper barnet med at få kendskab til skolen gennem besøg Hjælper barnet med at få kendskab gennem fællesforløb/samarbejde med bhv. kl.(0.KI) Hjælper barnet til at få relation til de voksne på skolen
Fremtidige udviklingspunkter	Dagtilbuddene ønsker at udvikler det tværfaglig samarbejde, hvor fokus er rettet på arbejdet med den gode overgang.